

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
email: t08dea1@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Ε. Παναγιωτοπούλου, Μ. Σκουρή,
Χ. Τουρούκης, Α. Τσακανίκα, Α. Χριστοπούλου
Τηλέφωνο: 2103442190,
2103442577, 2103442194, 2103443797
FAX: 2103442193

Αναρτητέα στο διαδίκτυο:

Βαθμός ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:

Μαρούσι, 01-02-2016
Αριθ. Πρωτ. Βαθμός Προτερ.
Δ3/15717

ΦΕΚ 310/τΒ' /15-02-2016

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: «Επέκταση του θεσμού του σχολικού συνεταιρισμού στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης»

Έχοντας υπόψη:

1. Την παρ 3 του άρθρου 46 του Ν.1566/1985 (ΦΕΚ 167/30-09-1985) «Δομή και Λειτουργία της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».
2. Την με αρ πρωτ. Φ3/1085/Γ1/1456/1997(ΦΕΚ τ.Β/1107/1997) Υ.Α. με θέμα: «Σύσταση Σχολικού Συνεταιρισμού».
3. Την με αρ. πρωτ. 56601/Γ7/2013 (ΦΕΚ 1127/Β/10-5-2013) Υ.Α με θέμα: «Επέκταση του σχολικού συνεταιρισμού στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση».
4. Την παράγραφο 1γ του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (ΦΕΚ 193) «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (βλ. Παράρτημα Ι: Διευκρίνιση 1) καθώς και την παράγραφο 2^α του ίδιου όπου προβλέπεται η γενίκευση στην Ειδική Αγωγή των ισχυόντων στη Γενική Εκπαίδευση και στην Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση σε επιμέρους τομείς, όπως η πρακτική άσκηση και οι σχολικοί συνεταιρισμοί. (βλ. Παράρτημα Ι: Διευκρίνιση 2).
5. Το Άρθρο 8 του Ν. 3699/2008 (ΦΕΚ τ. Α 199/2008) «Ειδική αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»
6. Το Π.Δ. 70/2015 (ΦΕΚ 114/τΑ' / 22-9-2015) με θέμα: Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ανασύσταση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και μετονομασία του σε Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Μετονομασία του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού σε Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
7. Το Π.Δ. 73/2015 (ΦΕΚ 116/τΑ' / 23-9-2015) με θέμα: Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών.

8. Την συνεργασία της Υπηρεσίας μας με την Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και το Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού του ΥΠ.Π.ΕΘ.
9. Την με αριθμ.πρωτ. 7110/Δ3/18-01-2016 εισήγηση της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΥΠ.Π.Ε.Θ
10. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Την επέκταση του θεσμού του Σχολικού Συνεταιρισμού και στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, για τα σχολικά έτη **2015-16 και 2016-17** με σκοπό την ανάπτυξη των κοινωνικών και προεπαγγελματικών δεξιοτήτων των μαθητών, την ανάπτυξη του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και την εξασφάλιση της δυνατότητας υλοποίησης της προβλεπόμενης Πρακτικής Άσκησης των μαθητών που φοιτούν σε ΣΜΕΑΕ δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Κ., Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια).

Ειδικότερα, σε σχέση με τον θεσμό του Σχολικού Συνεταιρισμού & την εφαρμογή του σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Ορισμός- Περιγραφή της έννοιας του Σχολικού Συνεταιρισμού

Ο Σχολικός Συνεταιρισμός αποτελεί έναν σύγχρονο θεσμό της κοινωνικής ζωής του σχολείου που πρωτοεισήχθη στην εκπαιδευτική πραγματικότητα με τον νόμο 1566/1985 (άρθρο 46, παρ. 3) και έχει ως βασικό σκοπό «τη διαπαιδαγώγηση των μαθητών σχετικά με τις αρχές της αλληλοβοήθειας, της συνεργασίας και της κοινωνικής ευθύνης, την ανάπτυξη της ανεξάρτητης σκέψης και δημοκρατικής συνείδησης, καθώς και τη γνώση συλλογικών μορφών οικονομικής δραστηριότητας».

Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην με αρ πρωτ. Φ3/1085/Γ1/1456/1997 (ΦΕΚ τ.Β/1107/1997) Υ.Α., η οποία καθορίζει ζητήματα οργάνωσης του εν λόγω θεσμού, με τη λειτουργία του συνεταιρισμού και, κατ'επέκταση : α) με τις ποικίλες δραστηριότητες που σε αυτό το πλαίσιο οι μαθητές αναλαμβάνουν και β) με την οικονομική τους δραστηριοποίηση, αναμένεται σταδιακά οι ίδιοι να εξοικειωθούν με ένα πνεύμα αυτοδιαχείρισης και κοινωνικοποιημένης σχολικής ζωής. Σε αυτό το πλαίσιο, οι σχολικοί συνεταιρισμοί, που αποτελούνται από τακτικά και επίτιμα μέλη (μαθητές, εκπαιδευτικοί, και γονείς αντίστοιχα) δύνανται να αναπτύξουν ποικίλες δραστηριότητες, «οι οποίες επεκτείνονται στην έρευνα, στις πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις, στον καλλωπισμό του σχολείου και του περιβάλλοντα χώρου, στις εκδρομές, στις βιβλιοθήκες, σε κοινωφελή έργα και γενικότερα στην ανάπτυξη πρωτοβουλίας και στον εθισμό στη συνεργασία και στη συλλογικότητα». Ειδικά δε για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως αναφέρεται στην με αρ. πρωτ. 56601/Γ7/2013 (ΦΕΚ 1127/Β/10-5-2013) Υ.Α., αποσκοπούν στην «ανάπτυξη του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και την Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών».

Σκοπός & Παιδαγωγικοί στόχοι του Σχολικού Συνεταιρισμού στις ΣΜΕΑΕ

Ο σκοπός του Σχολικού Συνεταιρισμού στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής είναι ο εξής:

- α) Η εξασφάλιση της δυνατότητας υλοποίησης της **προβλεπόμενης Πρακτικής Άσκησης** των μαθητών που φοιτούν στην τελευταία τάξη των Ε.Ε.Ε.Κ., για **2 τουλάχιστον τρίμηνα**, στο πλαίσιο των εργαστηριακών μαθημάτων η οποία προσδιορίζεται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Η πρακτική άσκηση των μαθητών δύναται να υλοποιείται στο πλαίσιο του σχολικού συνεταιρισμού, στις περιπτώσεις εκείνες «που δεν είναι δυνατή η πρακτική άσκηση των μαθητών» σε άλλα πλαίσια.
- β) Η εξασφάλιση της υλοποίησης της πρακτικής άσκησης σε όλες τις ΣΜΕΑΕ δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Κ., Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια)
- γ) Η εξασφάλιση λειτουργίας κυλικείου στις ΣΜΕΑΕ Πρωτοβάθμιας Εκπ/σης και η προσομοίωση της λειτουργίας του προς αυτό των σχολείων τυπικής εκπαίδευσης.
- δ) Η ανάπτυξη αλληλέγγυου κοινωνικού δικτύου υποστήριξης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων των ΣΜΕΑΕ στην τοπική αγορά και κοινωνία (βλ Παράρτημα II: Οδηγίες_ Σημείωση 1).

Οι κύριοι παιδαγωγικοί στόχοι, που θα αναλύονται στο Καταστατικό λειτουργίας του Σχολικού Συνεταιρισμού (βλ Παράρτημα II: Οδηγίες_ Σημείωση 2), ως δράσεις και ως βήματα επίτευξης, είναι, ενδεικτικά, οι ακόλουθοι:

- α) Η ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων εκ μέρους των μαθητών και των μαθητριών και η προσομοιωτική άσκηση επαγγελματικών ρόλων (όπως η συνέπεια στην τήρηση ωραρίου, η διενέργεια αγορών και πωλήσεων, η ανάρτηση ενημερωτικών πινακίδων, η διαμόρφωση τιμολογίου, η συνεργασία, η κατανομή ρόλων, η λήψη αποφάσεων, η καταγραφή και η απογραφή των ειδών κ.ά.).
- β) Η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων (κανόνες επαγγελματικής επικοινωνίας και κοινωνικής συνδιαλλαγής, κανόνες δημοκρατικής διαχείρισης και λήψης αποφάσεων, σεβασμός στις ιδιαιτερότητες, ενημέρωση σε θέματα κοινωνικής ασφάλειας και δημόσιας υγιεινής, κ.ο.κ)
- γ) Η παροχή Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, ιδιαιτέρως στους τελειόφοιτους μαθητές των ανωτέρω ΣΜΕΑΕ Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.
- δ) Η περαιτέρω καλλιέργεια επικοινωνιακών δεξιοτήτων.
- ε) Η καλλιέργεια των δεξιοτήτων αυτό-μέριμνας των μαθητών σε όλες τις βαθμίδες.
- στ) Η σύνδεση με την κοινωνική και εργασιακή πραγματικότητα, ιδιαιτέρως για τους μαθητές.
- ζ) Η διαθεματική προσέγγιση του σχολικού συνεταιρισμού με την υποστήριξη των μαθημάτων που καλλιεργούν περαιτέρω τη γραφή, ανάγνωση, αρίθμηση και πολιτειακή αγωγή.

Η μέθοδος και διαδικασία εφαρμογής του Σχολικού Συνεταιρισμού θα βασίζεται:

- Α) Στη μέθοδο **project** (πχ. επιλογή δράσεων ή υλικών και λήψη αποφάσεων από τους μαθητές και τα συλλογικά όργανα, πρακτική εφαρμογή δεξιοτήτων υποβάθρου όπως η τήρηση πρακτικών, η αρίθμηση, οι υπολογισμοί, η χρήση υπολογιστών κλπ σε εφαρμογή γνώσεων και δεξιοτήτων που κατακτώνται μέσω των μαθημάτων του Αναλυτικού Προγράμματος)
- Β) Στην **ανακαλυπτική και βιωματική μάθηση**, μέσω της καταγραφής των βημάτων ανάπτυξης του ΣΣ. Οι καταγραφές αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν ως βασικό υλικό για τη θεσμοθέτηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της μαθητείας στους μαθητές των ΣΜΕΑΕ.
- Γ) Στο παρακάτω περιγραφόμενο πρωτόκολλο εφαρμογής της **Υ.Α. με θέμα «Σύσταση Σχολικού Συνεταιρισμού»** (Φ3/1085/Γ1/1456/1997 (ΦΕΚ τ.Β/1107/1997)), όπου προβλέπονται:

1. **Συγκρότηση συντονιστικού συμβουλίου** του συνεταιρισμού, απαρτιζόμενου από ένα μέλος από τον σύλλογο διδασκόντων, ένα μέλος από το ΔΣ του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων και έναν εκπρόσωπο των μαθητών των τριών τελευταίων τάξεων.
2. **Κατάρτιση καταλόγου μελών και σύνταξη καταστατικού λειτουργίας** του συνεταιρισμού(βλ. Παράρτημα II: Οδηγίες_Σημείωση 3).
3. **Συγκρότηση των οργάνων διοίκησης** του συνεταιρισμού (βλ. Παράρτημα II: Οδηγίες_Σημείωση 4).
4. **Οικονομικός απολογισμός** που θα κατατίθεται στη λήξη της φορολογικού έτους στην οικεία σχολική επιτροπή.

Επισημαίνεται ότι η εφαρμογή της δράσης για τα **σχολικά έτη 2015-2016 και 2016-2017** θα έχει **πιλοτικό χαρακτήρα**. Με τη λήξη κάθε σχολικής χρονιάς (2015-2016 και 2016-2017) καθώς και της σχολικής χρονιάς 2016-17 οι Διευθυντές των ΣΜΕΑΕ θα αποστέλλουν στη **Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης «Απολογισμό πεπραγμένων»**, στον οποίο θα περιλαμβάνεται το καταστατικό του συνεταιρισμού και το πόρισμα της πιλοτικής εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος του Σχολικού Συνεταιρισμού, το οποίο θα συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του συνεταιρισμού και θα φέρει την έγκριση του Εποπτικού Συμβουλίου. Τα προαναφερθέντα όργανα και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμόζονται αναλόγως προς τις διατάξεις της με αρ. πρωτ. Φ3/1085/Γ1/1456/02-12-1997 (ΦΕΚ τ.Β 1107/1997) Υπουργικής Απόφασης.

Συν. 1: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ

Συν.2 : ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΟΔΗΓΙΕΣ

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
3. Γενική Δ/ση Σπουδών Π.Ε & Δ.Ε.
4. Δ/ση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
5. Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού
6. Δ/ση Ειδικής Αγωγής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ

1. «Στην τελευταία τάξη των Ε.Ε.Ε.Κ θεσμοθετείται **πρακτική άσκηση 2 τουλάχιστον τριμήνων**, στο πλαίσιο των εργαστηριακών μαθημάτων η οποία προσδιορίζεται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων» ενώ «Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η πρακτική άσκηση των μαθητών τότε γίνεται με την υποστήριξη του σχολικού συνεταιρισμού».
2. «Τα ισχύοντα στη Γενική Εκπαίδευση για τις προσλήψεις, τους διορισμούς, τις μεταθέσεις, τις αποσπάσεις και τις τοποθετήσεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και για τους τομείς, τις ειδικότητες, τους κλάδους, τις αναθέσεις μαθημάτων, τους υπεύθυνους εργαστηρίων, την πρακτική άσκηση, τους σχολικούς συνεταιρισμούς, τα προγράμματα σπουδών και τα ωρολόγια προγράμματα στην Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση, ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και για την Ειδική Αγωγή. Επιμέρους διαφοροποιήσεις όλων των παραπάνω, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών στην Ειδική Αγωγή, θα καθορίζονται **με υπουργικές αποφάσεις** που θα εκδίδονται κατόπιν εισήγησης της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΟΔΗΓΙΕΣ**ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Οδηγίες για την Ανάπτυξη Αλληλέγγυου Κοινωνικού Δικτύου**

Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί των ΣΜΕΑΕ σε εφαρμογή του Καθηκοντολογίου τους

Α) Συνδέουν το εργαστήρι με την τοπική κοινωνία, προγραμματίζουν και οργανώνουν την τη συνεργασία, συμπεριλαμβανομένης της επίσκεψης, με ανάλογο με τη δραστηριότητα του σχολικού συνεταιρισμού χώρο της γειτονιάς.

Β) Στήριζαν σε ομαδικό πρόγραμμα τις κοινωνικές δεξιότητες που εμποδίζουν τους μαθητές.

Γ) Συνεργάζονται με φορείς της τοπικής κοινωνίας και την Κοινωνική Υπηρεσία του οικείου Δήμου προκειμένου να εξασφαλίσουν υποστήριξη και αποδοχή του Σχολικού Συνεταιρισμού.

Το Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό κατά αναλογία υποστηρίζει και βοηθά τους μαθητές να συμμετέχουν ακώλυτα στο σχολικό συνεταιρισμό και τις δραστηριότητές του εντός και εκτός σχολείου.

Η διεύθυνση της ΣΜΕΑΕ φροντίζει, σε συνεργασία με το οικείο ΚΕΔΔΥ, το Σχολικό Σύμβουλο Ειδικής Αγωγής, το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και τους φορείς της τοπικής κοινωνίας να αναπτυχθεί δίκτυο συνεργατών, εθελοντών για τους σκοπούς και τις δραστηριότητες του Συνεταιρισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Οδηγίες για την Ανάπτυξη των Στόχων

Στην ανάπτυξη των στόχων μπορεί να χρησιμοποιηθεί και το ΠΔ 301/1996, Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής). Ενδεικτικά αναφέρονται:

Οι στόχοι «Να ξέρει το χώρο της κοινότητας που ζει» & «Να συμμετέχει στην πολιτιστική ζωή της κοινότητας» από τη ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Προσαρμογή στο Περιβάλλον»

Η Ενότητα «ΙV. Δημιουργικές Δραστηριότητες» για ότι αφορά κατασκευές για τη δημιουργία «καταστήματος ή κυλικείου», των ανακοινώσεων, του καρτελών τιμών κλπ και τους ρόλους.

Η «ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Προεπαγγελματικές δεξιότητες» για τη συμπεριφορά στην εργασία.

Όλη η «ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Επαγγελματικός προσανατολισμός» μπορεί να αναπτυχθεί και στις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης.

Επίσης η Περιοχή των Βασικών Σχολικών Δεξιοτήτων και η Περιοχή της Κοινωνικής Προσαρμογής μπορούν να αναπτυχθούν περαιτέρω και να εμπλουτιστούν με τους στόχους του Σχολικού Συνεταιρισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ3: Οδηγίες για το Περιεχόμενο του Καταστατικού

Το Καταστατικό που προβλέπεται στην Υ.Α. (ΦΕΚ τ.Β/1107/1997) με θέμα «Σύσταση Σχολικού Συνεταιρισμού», εμπλουτισμένο με μεθοδολογία της Εδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, θα αναπτύσσεται στα εξής κύρια:

Α) Το αναλυτικό πρόγραμμα της λειτουργίας όπου θα γίνεται αναλυτική αναφορά στους στόχους του συνεταιρισμού και τις εμπλεκόμενες ειδικότητες.

Β) Το πρόγραμμα για την πρακτική άσκηση **σε συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα** το οποίο θα περιλαμβάνει πλήρη κύκλο δραστηριοτήτων και κατανομή ρόλων.

Γ) Η διεπιστημονική ανάπτυξη των στόχων του συνεταιρισμού με αναφορά στις δραστηριότητες-βήματα επίτευξής των, όπως: παραγωγή, έλεγχος, βελτίωση συγκεκριμένου προϊόντος, εξάσκηση στον επαγγελματικό ρόλο, καταγραφή αναγκών και έρευνα αγοράς, τήρηση βιβλίων, σύσκεψη και λήψη αποφάσεων, εξάσκηση στην παρακολούθηση των μετρήσιμων δεδομένων κλπ

Δ) Τα παιδαγωγικά μέσα και οι δραστηριότητες αδρομερώς αναφερόμενες.

Ε) Το κοινωνικό δίκτυο (άτομα, φορείς, μέσα, στόχοι) που συμβάλλουν στη λειτουργία και τους στόχους του σχ. Συνεταιρισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ4: Οδηγίες για τη Συγκρότηση των Οργάνων Διοίκησης

Σε εφαρμογή του άρθρου 4 της Υ.Α. (ΦΕΚ τ.Β/1107/1997) με θέμα «Σύσταση Σχολικού Συνεταιρισμού» όπου προβλέπονται μαθητές και προκειμένου να επιτευχθεί η καλλιέργεια των δεξιοτήτων υποβάθρου στις δημοκρατικές διαδικασίες, **οι μαθητές με σοβαρές μαθησιακές και κοινωνικές δυσκολίες** θα συμμετέχουν στα όργανα διοίκησης **υποστηριζόμενοι** από το προσωπικό του σχολείου **με το λιγότερο περιοριστικό τρόπο** ώστε να μην υποκαθιστούνται και να επιτυγχάνεται η αυτοδιαχείριση, το δικαίωμα της έκφρασης της προσωπικής επιλογής-προτίμησης, η κοινωνικοποίηση και η συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων.